Heidi Lettojärvi
11.4.2018

Eduskunnan ympäristövaliokunnalle

Viite: Asiantuntijapyyntö HE 14/2018 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi

Luova parantaa valtion ympäristöhallinnon toimivuutta

Nykyisin valtiolle kuuluvat ympäristöasiat hoidetaan neljässä AVIssa ja 13 ELY-keskuksessa. Esityksen mukaan nykyiset valtion ympäristöhallinnon luvat ja ympäristövalvonta kootaan uuden valtakunnallisen Luova-viraston tehtäväksi. LUOVAan koottaisiin valtion ympäristöosaamista noin 500 henkilötyövuoden verran.

ET näkee esityksen kannatettavana. On perusteltua, että valtion nykyisin käsittelemät ympäristö- ja vesitalousluvat ja luonnonsuojelulain mukaiset luvat pysyvät valtiolla sekä lupien käsittely ja valvonta hoidetaan jatkossa yhdessä virastossa. On myös perustelua, että YVA-yhteysviranomaisen tehtävät siirretään samaan virastoon.

Keskittäminen yhteen virastoon:

- mahdollistaa luvitukseen ja valvontaan yhdenmukaisen linjan, riittävän resurssoinnin ja asiantuntemuksen. Toiminnanharjoittajan kannalta ennakoitavat ja asiantuntemuksella valmistelut ratkaisut ovat ensisijaisia.
- selkeyttää ja sujuvoittaa luvitusta, kun erillistä valvovan viranomaisen lausuntoa ei tarvita. ELY-keskusten asiantuntemusta on erityisesti toimialakohtainen valvontatieto sekä luonto- ja vesiympäristöosaaminen. Nyt tieto tulee lupaprosessiin kankean lausuntomenettelyn kautta.
- parantaa luvituksen kokonaisharkintaa parantuvien ja laajentuvien asiantuntijaresurssien myötä. ELY-keskusten asiantuntemus on lupaharkinnassa käytettävissä koko lupaprosessin ajan.
- mahdollistaa luvituksen käsittelyaikojen nopeutumisen toimintatapojen kehittämisellä. Nykyisissä AVI:ssa lupakäsittelyajat ovat jatkuvasti pidentyneet.
- tukee yhden luukun -palveluiden kehittämistä

Yleisen edun valvonnan järjestäminen osana lupaprosessia on kannatettavaa

Esityksen mukaan yleisen edun valvonta voidaan hoitaa lupaprosessin yhteydessä, eikä Luova-virastolle ole tarpeen antaa oikeutta valittaa omasta luvastaan. ET näkee esityksen kannatettavana.

Luonnon ja -ympäristönsuojelun huomioimiseen on LUOVAssa nykyistä paremmat mahdollisuudet. Yleisen edun suojeleminen on ympäristölakien lähtökohta, ja

Energiateollisuus ry
Eteläranta 10, 00130 Helsinki
www.energia.fi

Luovassa eri intressien huomioonottaminen tulee lupahankinnan osaksi nykyistä paremmilla resursseilla.

Erityisesti investointien toteuttamiseksi tarvittavissa asioissa lainvoimaisen luvan saaminen nopeasti on ensiarvoisen tärkeää ja viranomaisen valitus vaikuttaisi hankkeeseen erittäin haitallisesti. Luovan mahdollisuus valittaa omasta luvasta muuttaisi luvituksen ennakoimattomaksi.

Nykyiset ELY-keskusten valitukset ovat olleet tarpeettomia tilanteissa, joissa viranomaisten tietojenvaihdolla ja näkemysten yhteensovittamisella lupaharkinnan aikana oltaisiin vältytty tuomioistuinkäsittelyltä. Osa ELY-keskusten valituksista ei myöskään ole kohdistunut yleiseen etuun.

Todettakoon kuitenkin, että erityisesti vesivoimaluvituksen kannalta on merkittävää, että ELY-keskusten sijaan jatkossa uusilla maakunnilla on valitusoikeus kalatalouteen vaikuttavien lupa-asioiden osalta. Samoin myös kunnan ja kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset voivat edelleen valittaa valtion lupapäätöksistä.

Luovan omaan valitusoikeuteen liittyy useita ongelmia riippumatta siitä, olisiko valitusoikeus ympäristötoimialalla toimivalla erillisellä yksiköllä tai viraston asiamiehellä. Olisi vaikea kuvitella, että viraston sisäiseen itsenäiseen ja riippumattomaan valitustehtävään pystyttäisiin takaamaan riittävä tekninen, luonnontieteellinen ja lainopillinen asiantuntemus kaikkien toimialojen ja luonnonympäristöjen osalta. Myöskään resurssoinnin järjestäminen siten, että kaikki lupapäätökset pystyttäisiin tarkastelemaan valituskynnyksen osalta tasapuolisesti ja oikeasuhtaisesti, olisi erittäin haastavaa. Sellainen tilanne, jossa lupapäätöksen tutkimisen aloittamiseen vaikuttaisi esim. julkinen keskustelu, vääristäisi lupahakijoiden keskinäistä asemaa.

Viraston valitusmahdollisuus omasta päätöksestä myös vähentäisi luottamusta ympäristöllisen päätöksentekoon.

Ystävällisin terveisin

ENERGIATEOLLISUUS RY

Jari Kostama
Johtaja